

SPRAWOZDANIE

z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2025 rok oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49 z późn. zm.). Ustawa ta określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Zgodnie z wymienionymi zadaniami Ośrodek Pomocy Społecznej w Lęborku realizuje Ustawę współpracując z rodzinami wielotorowo:

- angażując asystentów rodzin do pracy z rodzinami, w których wychowują się dzieci;
- współpracując z rodzinami, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej;
- ponosząc (zgodnie z Ustawą) koszty pobytu dzieci w pieczy.

Dokument określający zadania gminy wobec rodzin, które korzystają z pomocy asystentów rodzin, to „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027”, który zawiera diagnozę potrzeb i problemów, z którymi borykają się rodziny oraz strategiczne cele i kierunki działań, wynikające z lokalnych możliwości.

W 2025 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej na stanowisku asystenta rodziny zatrudnione były 2 osoby. W minionym roku objęli oni opieką 36 rodzin, w których wychowywało się 115 dzieci, w tym jedna rodzina z Ustawy „Za życiem” (1 dziecko). Asystenci rodziny pracowali w 2025 roku z 11 rodzinami zobowiązanymi przez Sąd do współpracy z asystentem.

Zadania asystenta rodziny realizowane są zgodnie z przepisami ustawowymi i polegają przede wszystkim na prowadzeniu pracy z rodzinami, u których występuje wiele problemów, do których należą m.in.: niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze oraz brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo,

przewlekła choroba, niepełnosprawność, przemoc, wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne, demoralizacja dzieci i młodzieży.

Ze względu na charakter i natężenie problemów w rodzinie, czas pracy asystentów rodzin w środowisku był zróżnicowany. Powodami, które najczęściej decydowały o zakończeniu pracy były: osiągnięcie zakładanych celów, wyprowadzka rodziny poza Lębork oraz zaprzestanie współpracy z asystentem rodziny.

W pracy asystenta rodziny najczęściej stosuje się metodę indywidualnych przypadków. Do przyjętej metody dobierane są odpowiednie formy i narzędzia pracy w celu realizacji zadań. Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;

- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym, grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Zadania asystenta rodziny różnią się od siebie w zależności od sytuacji zastanej w środowisku. Rodziny zostają zakwalifikowane do pracy z asystentem gdy:

- w rodzinie niewydolnej wychowawczo dorastają małoletnie dzieci,
- rodzicom odebrano dzieci, umieszczając je w pieczy zastępczej,
- jest zobowiązanie sądowe do współpracy z asystentem rodziny.

W sytuacji, gdy dzieci odebrano rodzicom, zadaniem asystenta jest dołożenie wszelkich starań, aby małoletni mogli powrócić do środowiska rodzinnego. Zadanie to asystent rodziny wypełnia poprzez intensyfikowanie działań, zastosowanie w pracy wielu technik motywacyjnych, a także wspierając się gronem specjalistów, aż do osiągnięcia przez rodzinę umiejętności prawidłowego i samodzielnego sprawowania opieki. Nie bez znaczenia w takim przypadku jest współpraca asystenta z pracownikiem socjalnym. Do grona specjalistów z którymi współpracuje asystent rodziny należą:

- specjalista d/s przeciwdziałania przemocy,
- specjaliści terapii uzależnień,
- psychiatra;
- psycholog,
- pedagog,
- prawnik.

W 2025 roku członkowie rodzin współpracujących z asystentami rodziny zostali skierowani przez asystentów do skorzystania z dostępnego poradnictwa specjalistycznego zgodnie z art. 10 ust.3 pkt 1 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Rodzaj dostępnego poradnictwa specjalistycznego	Liczba udzielonych porad specjalistycznych	Rodzaj udzielonych porad specjalistycznych	Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego
Poradnictwo w formie nieodpłatnej pomocy prawnej w Starostwie Powiatowym w Lęborku	16	Porady prawne w zakresie prawa rodzinnego i karnego	8
Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla dzieci na ul Aleja Niepodległości 6, MODUS	28	- logopeda - zajęcia fizjoterapeutyczne ze wczesnego wspomagania - psycholog - pedagog - neurologopeda	3
Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci ul. Gdańska 40, SOWA	12	-psycholog -psychiatra -logopeda -neurologopeda	1
Konsultacje i poradnictwo dla dzieci i dorosłych w ramach MOPS w Lęborku – sekcja pomocy interdyscyplinarnej	132	-socjoterapia dla dzieci (pedagog) - poradnictwo dla rodziców (pedagog) - terapia psychologiczna - poradnictwo w zakresie problemów rodzinnych i wychowawczych (pedagog) - terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków	11
Poradnictwo grupowe na ul. Krzywoustego 1	120	- udział w mityngach AA - udział w grupie wsparcia dla	5

- Stowarzyszenie „Odnowa” - Lęborskie Stowarzyszenie „Alternatywa dla Uzależnień” - mitingi AA w salce katechetycznej, ul. Basztowa 8		osób uzależnionych od alkoholu - udział w grupie psychoedukacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu - udział w grupie wsparcia dla osób współuzależnionych	
Konsultacje i poradnictwo w Centrum Zdrowia Psychicznego w lęborskim szpitalu przy ul. Węgrzynowicza 13 i ul. Stefana Żeromskiego 9/10	16	- porada psychiatryczna - porada psychologiczna	5
Centrum Zdrowia Psychicznego SPS ZOZ w Lęborku (ul. J. Węgrzynowicza) Poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży	144	- indywidualna terapia psychologiczna	6
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku ul. Okrzei 15	24	- konsultacje i spotkania indywidualne z psychologiem	13

W 2025 roku asystenci rodziny pracowali z rodzinami, których dzieci zostały czasowo umieszczone poza rodziną, co obrazuje poniższa tabela:

	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzinny Dom Dziecka	5	10
Placówka opiekuńczo-wychowawcza „Dom u Wujka”	1	1
Centrum Obsługi Domów dla Dzieci „Zakątek”	1	2
Zawodowa rodzina zastępcza	3	5
Spokrewniona rodzina zastępcza	2	5

Rodzinne pogotowie opiekuńcze	1	1
DPS dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu	1	1
Razem	14	25

Asystenci rodziny w 2025 roku brali udział w 25 posiedzeniach w PCPR w sprawie oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz w 5 posiedzeniach w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Najbardziej krytyczny etap pracy w rodzinie następuje, gdy zastosowane działania nie przynoszą oczekiwanych rezultatów, a rodzice odmawiają dalszej współpracy z asystentem. Sytuacja taka nie daje dzieciom możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb, naraża na krzywdy wymuszone błędami wychowawczymi, a przede wszystkim zmusza do przeżywania traumy spowodowanej kryzysową sytuacją. MOPS w Lęborku podejmuje wówczas działania mające na celu skierowanie małoletnich do pieczy zastępczej (instytucjonalnej pieczy zastępczej lub rodzinnej pieczy zastępczej). Zgodnie z przepisami Ustawy, Ośrodek współfinansuje koszty pobytu małoletnich umieszczonych w pieczy. W roku 2025 tut. MOPS za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej poniósł koszty w wysokości 586.893,99 zł, a za pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej 835.873,71 zł. W 2025 roku Ośrodek współfinansował koszty pobytu 13-ciorga małoletnich w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz 76 małoletnich w rodzinach zastępczych, co obrazuje niniejsza tabela:

	Koszt w 2025 roku	Liczba dzieci
Współfinansowanie gminy za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych	835.873,71	76
Współfinansowanie gminy za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	586.893,99	13
Razem	1.422.767,70	89

Asystenci rodziny w 2025 roku brali udział w 9 Grupach Diagnostyczno-Pomocowych w związku z zaistnieniem przemocy w 7 rodzinach.

Asystenci pracując z rodzinami podejmowali następujące działania:

- współpraca z koordynatorami pieczy zastępczej i rodzinami zastępczymi,
- rejestracja członków rodzin na wizyty do specjalistów i monitorowali proces leczenia,
- wyjazdy z podopiecznymi do specjalistów poza Lębork,
- nauka gospodarowania budżetem domowym: instruktaż, tworzenie planu finansowego, wspólne zakupy połączone z doradztwem dotyczącym oszczędnych zakupów, dokonywanie regularnych opłat, spłata ratalna długów,
- udzielanie instrukcji dotyczących prowadzenia gospodarstwa domowego (pranie, sprzątanie, dbanie o higienę),
- uczenie porządkowania i prowadzenia dokumentacji domowej,
- pomoc w wypełnianiu wniosków o przyjęcie dzieci do szkół i przedszkoli,
- pomoc w wypełnianiu wniosków na świadczenia z MOPS i ZUS,
- pomoc w składaniu i wypełnianiu wniosków do komornika,
- pomoc w pisaniu pozwów o rozwód, alimenty, eksmisję, ustalenie i zniesienie kontaktów z dziećmi,
- udział w rozprawach sądowych,
- pomoc w redagowaniu pism do pracodawców (np.: CV, podanie o pracę),
- pomoc przy pisaniu pism do urzędów (np.: UM, Starostwo Powiatowe, US, ZUS, PUP, UG),
- towarzyszenie podopiecznym w załatwianiu spraw urzędowych – nauka samodzielnego funkcjonowania w tym zakresie,
- wizyty domowe wspólnie z kuratorami i pracownikami socjalnymi,
- udział w interwencjach kryzysowych,
- stały kontakt i współpraca z pedagogami szkolnymi, wychowawcami i kuratorami rodziny,
- pedagogizacja rodziców – dostarczanie wiedzy o celach i zadaniach wychowania na każdym etapie rozwojowym dziecka, wspólne poszukiwanie rozwiązań konkretnych problemów wychowawczych,
- nauka rodziców jak rozmawiać z dziećmi, w co się z nimi bawić, jak spędzać wolny czas,
- pomoc rodzicom w egzekwowaniu obowiązku szkolnego,
- rozmowy z dziećmi nad poprawą ich zachowania,
- pomoc w odrabianiu lekcji,
- rozmowy wspierające, motywujące do poprawy ich funkcjonowania, dyscyplinujące,
- rozmowy pojednawcze w rodzinie,
- udzielanie rodzinom wsparcia emocjonalnego,
- wzmacnianie pozytywnych postaw podopiecznych,

- nauka zachowań asertywnych,
- rozwijanie kompetencji społecznych poszczególnych członków rodziny,
- nauka umiejętności zdobywania potrzebnych informacji,
- uczenie podopiecznych używania powszechnie akceptowanego słownictwa,
- nauka konstruktywnego rozwiązywania problemów,
- informacje o możliwościach dofinansowania niepełnosprawnych członków rodzin w zakresie rehabilitacji, turnusów, zakupu sprzętów,
- wskazywanie podopiecznym organizacje pozarządowe podejmujące działania na rzecz pomocy rodzinie,
- pomoc w poszukiwaniu lokalu mieszkaniowego i udzielali wskazówek odnośnie do jego zagospodarowania,
- prowadzenie dokumentacji pracy z rodzinami.

W 2025 roku asystenci rodziny zakończyli pracę z 13 rodzinami:

Liczba rodzin ogółem, z którymi asystenci rodziny zakończyli pracę w 2025 roku, w tym:	13
Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli pracę w 2025 roku ze względu na osiągnięcie celów	3
Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli pracę w 2025 roku ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	4
Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli pracę w 2025 roku ze względu na zmianę miejsca zamieszkania poza Lębork lub ustanie przesłanek kwalifikujących rodzinę do pomocy asystenta	6

Monitorowanie funkcjonowania rodziny przez asystenta rodziny po zakończeniu pracy z rodziną trwa przez 3 miesiące. Są to wizyty domowe ok. raz w miesiącu. Po tym czasie rodziny mogą nadal korzystać z pomocy asystenta w razie potrzeby.

**Potrzeby związane z realizacją zadań związanych z Ustawą
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**

Na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz analizy potrzeb proponuje się następujące działania:

- organizowanie zajęć edukacyjnych dla rodziców podnoszących wiedzę na temat wychowania dzieci w rodzinie (warsztaty, szkoły dla rodziców, itp.),
- podjęcie działań w celu ustanowienia rodzin wspierających,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników zajmujących się pomocą rodzinom dysfunkcyjnym,
- zapewnienie szkoleń w celu podwyższenia kwalifikacji asystentów rodziny.

Zakres potrzeb wynika z ilości rodzin objętych wsparciem oraz kierunków realizowanych działań.

D Y R E K T O R
wilejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Leżorku

Elżbieta Michalska

